

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-1-2 (Özelleştirme Nihai Bildirim)
Karar Sayısı : **04-22/247-52**
Karar Tarihi : 25.3.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler :Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof.Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B.RAPORTÖRLER : M. Ömür PAŞAOĞLU, Hakan Deniz KARAKOÇ

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

D. TARAFLAR

: - T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80 06600 Kurtuluş-Ankara

- Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.
Uzunkum Cad. No:7 Kdz. Ereğli

- Karabük Demir ve Çelik San. ve Tic. A.Ş.
Fabrika Sahası 78170 Karabük

- Park Enerji Yatırım Holding A.Ş.
Şehit Muhtar Cad. No:56 80090 Taksim-İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Divriği Hekimhan Madenleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 8.1.2004 tarih ve 1145 sayı ile giren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın ön bildiriminde, Divriği Hekimhan Madenleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Div-Han) blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi amacıyla 30.1.2004 tarihinde ihaleye çıkıldığı ve söz konusu ihaleye, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. (Erdemir), Karabük Demir ve Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Kardemir) ve Park Enerji Yatırım Holding A.Ş. (Park Enerji) tarafından teklif verildiği belirtilerek, 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumu'na yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in 4. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun görüşü talep edilmiştir.

Bunun üzerine, 23.1.2004 tarih, 324 sayılı Mesleki Daire görüşü ile 27.1.2004 tarih, 418 sayı ile intikal eden Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın görüşleri dikkate alınarak, 13.2.2004 tarih ve 04-11 sayılı karar ile konuya ilişkin Rekabet Kurulu Görüşü oluşturulmuş ve 16.2.2004 tarih, 520 sayı ile anılan İdare'ye bildirilmiştir.

Kurum kayıtlarına 5.3.2004 tarih ve 1145 sayı ile giren Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın izin başvurusu üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 22.3.2004 tarih, 2004-1-2/ÖN-04-MÖP sayılı Özelleştirme Nihai Bildirim Raporu, 22.3.2004 tarih ve REK.0.05.00.00/47 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-22 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Erdemir sermayesinin %46'sının Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na (ÖİB)'na ait olduğu, ancak söz konusu payın ÖİB'ye fiilen teşebbüs yönetimini kontrol etme imkanı tanıdığı, bu nedenle Div-Han'ın en yüksek teklif sahibi Erdemir'e devri işleminin kamu kuruluşuna devir olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu yönüyle işlemin 1998/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi uyarınca Tebliğ kapsamı dışında olduğu,

- Div-Han'ın entegre demir-çelik üreticilerine devrinin, devralacak teşebbüs açısından dikey bir bütünleşmeye yol açacağı; ancak diğer demir-çelik üreticileri bakımından gerek yurtdışı gerekse yurtiçi arz kaynaklarının bulunması nedeniyle, söz konusu bütünleşmenin sektördeki rekabet üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmayacağı,

- Div-Han'ın teklif sahiplerinden herhangi birine devrinin, ilgili pazarda hakim durum yaratacak ya da mevcut hakim durumu güçlendirecek nitelikte olmadığı, bu yönüyle Erdemir dışındaki diğer teklif sahiplerine yapılacak devir işlemlerine izin verilmesi gerektiği

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Div-Han'a İlişkin Bilgiler

Divriği demir yatakları ülkemizde 1938 yılında işletmeye alınmış ve Divriği Madenleri İşletmesi uzun bir süre Etibank Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet göstermiştir. Yüksek Planlama Kurulu'nun 10.9.1993 tarihli kararı ile Divriği Madenleri Müessesesi ile Hekimhan Madenleri Müessesesi, Divriği merkez olmak üzere "Divriği-Hekimhan Madenleri San. ve Tic. A.Ş. Genel Müdürlüğü" adı altında birleştirilerek, Türkiye Demir Çelik İşletmeleri (TDÇİ) Genel Müdürlüğü'nün bağlı ortaklığı haline dönüştürülmüştür. Div-Han, Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun (ÖYK) 5.1.2001 tarihli kararı çerçevesinde bağlı bulunduğu TDÇİ Genel Müdürlüğü ile birlikte özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. ÖİB'nin 3.10.2002 tarih ve 911 sayılı Olur'u uyarınca

TDÇİ bünyesinden çıkarılarak Devlet Bakanlığı'na bağlı bir Genel Müdürlük haline getirilmiştir.

Demir cevherinin çıkarılması, işletilmesi ve satışı ile iştigal eden Div-Han'ın, madencilik faaliyetlerini Divriği'de kendi adına kayıtlı ruhsatlarla, Hekimhan'da ise TDÇİ adına kayıtlı ruhsatlı sahalarda redevans ile yürüttüğü anlaşılmaktadır. Çıkarılan cevher işlendikten sonra İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. (İsdemir) ve Kardemir'e satılmaktadır. Dosya mevcudu bilgiye göre, 2003 yılı itibarıyla satışların %...'i İsdemir'e, %...'i ise Kardemir'e yapılmış olup, 2004 yılı için Kardemir'in payının büyümesi öngörülmektedir. Raportörlerce yapılan görüşmelerde, gerek İsdemir gerekse Kardemir'e satılan cevherin TCDD aracılığı ile taşındığı; nakliye masraflarının alıcılar tarafından ödendiği; mevcut durumda TCDD'nin demir cevherini "cam eşya" fiyatları ile naklettiği; bunun da alıcılara çok yüksek bir maliyet doğurduğu ifade edildiği anlaşılmıştır.

Div-Han A ve B kafa olarak adlandırılan demir cevheri oluşumlarının bulunduğu maden işletme sahasından ürettiği cevherlerden, konsantrasyon ve peletleme tesislerini kullanarak çeşitli nihai ve yan ürünler elde etmektedir. Aşağıda yıllar itibarıyla Div-Han'ın bu ürünler bazında elde ettiği ciro ve üretim miktarlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1 - Div-Han'ın Ciro Rakamları (Milyon TL)

	2000	2001	2002	30.11.2003
1-ESAS ÜRÜN (Yurt İçi)				
Pelet	19.488.928	29.534.638
Konsantre	2.140.250	2.913.368
Parça cevher(Divriği)	1.209.303	616.923		
Parça cevher (Hekimhan)		5.674.489
2-YAN VE ARA ÜRÜN (Yurt İçi)				
Pelet keki	59.816	226.246
Ara ürün	242.925	562.416
Zengin toz	2.728.377	3.187.071
Toz cevher	36	36.800
Toplam	28.614.584	42.751.951

Tablo 2 – Div-Han'ın Üretim Miktarları (Ton)

	2000	2001	2002	30.11.2003
-Tüvenan cevher üretimi :				
-Divriği A kafa	2.024.350	1.767.200	1.614.400	1.456.450
-Divriği B kafa	109.033			
-Divriği Toplam	2.133.383	1.767.200	1.614.400	1.456.450
-Hekimhan	400.879	591.443	307.625	244.349
Genel Toplam	2.534.262	2.358.643	1.922.025	1.700.799
-Parça cevher üretimi:				
-Divriği parça	224.921	72.586		
-Divriği Toz	74.850	8.254		
-Divriği Toplam	299.771	80.840		
-Hekimhan	401.342	583.128	285.197	213.905
Genel Toplam	701.113	663.968	285.197	213.905
-Zenginleştirilmiş cevher üretimi:				

-Zengin toz cevher	324.995	214.020	263.653	55.995
-Konsantre	311.849	237.056	127.042	249.531
-Pelet	948.012	856.501	753.428	761.553
Toplam	1.584.856	1.307.577	1.144.123	1.067.079

Dosya mevcudundan, Div-Han'ın yıllar itibarıyla zarar ettiği görülmektedir. Aşağıda Div-Han'ın faaliyet kar/zararına ve dönem kar/zararına ilişkin verilere yer verilmiştir.

Tablo 3 – Div-Han'ın Kar ve Zararına İlişkin Veriler (milyon TL)

	31.12.2000	31.12.2001	31.12.2002	30.11.2003
Faaliyet Karı veya Zararı	-895.979	5.428.054	-6.461.892	-13.597.654
Dönem Net Karı veya Zararı	-13.477.029	-34.075.088	-33.725.374	19.980.352

Türkiye'de bugüne kadar yaklaşık 900 adet demir oluşumu saptanmış olup, bunlardan ekonomik olabileceği düşünülen yaklaşık 500'ünün etüdü yapılmıştır. Entegre demir çelik fabrikalarında kullanılabilecek özellikteki demir cevheri rezervleri Sivas-Erzincan, Kayseri-Adana, Malatya, Kırşehir-Ankara ve Balıkesir bölgelerinde yer almaktadır. Günümüzde, entegre demir-çelik fabrikalarında kullanılabilir ve ortalama demir tenörü %55 civarında olan yataklardan devlet ve özel sektör tarafından yılda yaklaşık 5 milyon ton üretim gerçekleştirilmektedir. Bu üretimin yaklaşık olarak 2 milyon tonu Div-Han'ın sahip olduğu tesislerde zenginleştirilmektedir.

H.2. Div-Han İçin En Yüksek Teklifleri Veren Teşebbüsler

H.2.1. Erdemir

Ham çelik üretim kapasitesi 3 milyon ton/yıl olan ve halihazırda Türkiye'nin tek entegre yassı çelik üreticisi olan Erdemir'in ürettiği ürünler arasında levha, sıcak ve soğuk haddelenmiş sac ile kalay, krom ve çinko kaplamalı sac bulunmaktadır. Adı geçen ürünler otomotiv, beyaz eşya, boru, ambalaj, basınçlı kap ve makina gibi sektörlerde hammadde olarak kullanılmaktadır. Erdemir, Türkiye yassı çelik ihtiyacının %...'sini karşılamakta ve çeşitli ülkelere ihracat yapmaktadır.

Erdemir, yassı çelik üretiminin yanısıra halihazırda Türkiye'de kurulu bulunan diğer iki entegre çelik üreticisinden birisi olan İsdemir'in de kontrolünü elinde bulundurmaktadır. İsdemir, 2,2 milyon ton/yıl çelik blum üretme kapasitesine sahiptir. Türkiye'deki ham çeliğin yaklaşık %...'ünü üreten İsdemir'in pazara sunduğu mamuller arasında pik, blum, kütük, inşaat çelikleri gibi uzun haddeli ürünler bulunmaktadır.

Erdemir, hisselerinin yarıya yakını İMKB'de işlem gören, diğer yarısı ise özelleştirme sürecinde olan halka açık bir şirkettir. Teşebbüsün ortaklık yapısı aşağıdaki şekildedir.

Tablo 4 – Erdemir'in Ortaklık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranı
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	%46,12
T. Kalkınma Bankası	% 3,81
Diğer	%50,07

Erdemir'in 2003 yılına ait toplam cirosu TL'dir. Türkiye'deki yassı çelik ihtiyacının %... 'si Erdemir tarafından, %... 'ü ise ithalat yolu ile karşılanmaktadır.

Erdemir ve İsdemir'in demir cevheri pazarında herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Daha çok yurt dışından hammadde tedarik eden Erdemir'in 2003 yılında yapmış olduğu demir cevheri alımlarının yaklaşık %... 'sinin yerli üreticilerden, %... 'ünün ise ithalat yoluyla karşıladığı anlaşılmaktadır. Erdemir'in demir cevherini tedarik ettiği yerli üreticiler arasında Div-Han yer almamaktadır. İsdemir ise Erdemir'e oranla daha fazla yerli hammadde tercih etmektedir. Nitekim İsdemir'in hammadde ihtiyacının %... 'ü yabancı %... 'si ise yerli tedarikçiler tarafından karşılanmıştır. Yerli tedarikçiler içerisinde Div-Han %... 'lik payla ilk sırada gelmektedir.

H.2.2. Kardemir

Kardemir, uzun demir-çelik sektöründe faaliyet göstermektedir. Geçmişte bir kamu teşebbüsü olan Kardemir, halihazırda kontrolü özel sektörde olan tek entegre tesistir. Kardemir'in ortaklık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 5 – Kardemir'in Ortaklık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranı
Kardemir Çalışanları	%24.6
Karabük ile Safranbolu Sanayi ve Ticaret Odası Üyeleri ve Esnaflar	%12.2
Yöre Halkı ile Kardemir Anonim Şirketi Emeklileri	%63.2

Kardemir'in de İsdemir ve Erdemir gibi demir cevheri pazarında herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. 2003 yılı cirosu TL olan Kardemir'in uzun çelik pazarındaki payı ise yaklaşık olarak %... 'tur.

İsdemir ve Erdemir'den farklı olarak Kardemir liman sahibi olmadığı için çok büyük oranda yerli cevher kullanımı gerçekleştirmek durumundadır. Nitekim tamamına yakını yerli cevher olan tüketiminin 2003 yılında %... 'ü Div-Han'dan karşılanmıştır. Bu oran geçmişte çok yüksek olmasına rağmen (yaklaşık %... - ...) günümüzde azalmıştır.

H.2.3. Park Enerji

Park Enerji, enerji ve madencilik alanında faaliyet göstermektedir. Park Enerji'nin madencilik alanındaki faaliyetleri kömür, demir cevheri ve trona madenlerini kapsamaktadır.

Park Enerji'nin ortaklık yapısına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 6 – Park Enerji'nin Ortaklık Yapısı

Hissedarlar	Hisse oranı
Park Enerji Ekipmanları Madencilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	%60
Turgay Ciner	%39
Erhan Aygün	%0,6
Mehmet Kenan Tekdağ	%0,2
Süleyman Yaşar	%0,2

Div-Han özelleştirmesine teklif veren Park Enerji gibi Park Grubu bünyesinde faaliyet gösteren ve halihazırda Div-Han stok sahasında yap-işlet-devret modeli ile cevher çıkarma işini üstlenen Park Maden Enerji San. ve Tic. Ltd. Şti. (Park Maden), Park Grubu'nun demir cevheri pazarında faaliyet gösteren bağlı kuruluşudur. Park Maden ile Div-Han arasında imzalanan sözleşme, cevher zenginleştirme hizmetini içermekte olup, gerek tesiste işlenen toz demir cevherinin, gerekse tesisten elde edilerek satışa sunulan konsantre demir cevherinin mülkiyeti ve satış hakkı Div-Han'a aittir. Park Maden yalnızca yaptığı zenginleştirme işlemi karşılığında hakediş düzenlemekte ve bu hakedişin ödemeleri Div-Han tarafından yapılmaktadır. Bu çerçevede, Park Maden tarafından piyasaya demir cevheri satışı söz konusu olmamaktadır.

Yine Park Grubu'na bağlı Park Demir Maden Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Park Demir) tarafından Div-Han'ın faaliyet sahasındaki A-Kafa Yeraltı işletmesinde bulunan yeraltı cevherinin işletilmesine dair Div-Han ile 29.4.2002 tarihinde bir sözleşme imzalanmıştır. Hukuki sorunlar nedeniyle yürürlüğe girmemiş olan ve halen yargı aşamasında bulunan bu sözleşmeye göre üretilen cevherin mülkiyeti ve satış hakkı yine Div-Han'a ait olacaktır.

Yukarıda yer verilen yapılan açıklamalar çerçevesinde; Park Grubu bünyesinde faaliyet gösteren her iki teşebbüsün de demir cevheri pazarındaki faaliyetleri Div-Han adına sözleşme karşılığı taşeronluk yapılması olarak nitelendirilmektedir. Dolayısıyla Park Enerji ve diğer Park Grubu şirketlerinin ilgili pazarda aktif olarak yer almadıkları ve demir cevheri faaliyetleri ile ilgili pazar paylarının bulunmadığı anlaşılmıştır.

Park Maden'in Div-Han ile yapmış olduğu sözleşme çerçevesinde elde ettiği ciro rakamları ise 2002 yılında TL ve 2003 yılında TL'dir.

H.3. İlgili Pazar

H.3.1. İlgili Ürün Pazarı

Div-Han'ın üretimini gerçekleştirdiği demir cevheri, entegre tesisler için demir çelik üretiminin ana hammaddesi niteliğindedir. Demir cevherleri doğada manyetit, hematit, limonit, götit, siderit ve pirit mineralleri şeklinde bulunmaktadır. Demir cevheri ocaktan çıktıktan sonra hiç bir işleme tabi tutulmadan pazarlanabileceği gibi (tüvenan cevher) ihtiyaca göre işleme tabi tutularak parça cevher, toz cevher, sinterlik cevher, pelet, sinterlik konsantre cevher ve kalibre cevher olarak da pazara sunulabilmektedir. Anılan cevher türlerinin özelliklerine aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 7 – Cevher Türlerinin Özellikleri

Parça Cevher	Kırılıp elendikten sonra ayrılan 10-150 mm boyutları arasındaki cevherdir.
Toz Cevher	0-10 mm boyutları arasındaki cevherdir.
Sinterlik Cevher	0,15 mm elek altı en çok %10, 6.35 mm elek üstü en çok %5 olan 0.15-6.35 mm boyutları arasındaki cevherdir.
Pelet	Zenginleştirme amacı ile belirli boyda öğütülmüş ve sinterlenemeyecek boyuttaki cevher konsantrininin aglomera edilerek 4-16 mm arasında boyutlandırılmış, belirli bir ısısal işlem ile yüksek fırında kullanılabilir dayanıma getirilmiş şeklidir.
Sinterlik Konsantre Cevher	Zenginleştirilmiş 2-25 mm boyutlarında cevherdir.
Kalibre Cevher	10-30 mm boyutlarındaki cevherdir.

Demir cevheri doğada homojen olarak bulunan bir maden değildir. Cevher, içerisinde bulunan yabancı maddelerin miktarına göre düşük ya da yüksek tenör oranına sahip olabilir. Dünya genelinde kabul gören tenör oranı %66'dır. Türkiye'de işletilebilir demir cevheri rezervlerinden elde edilen tenör oranı ise %51-62 arasında değişmektedir. Rakamlardan da anlaşıldığı üzere, Türkiye'de çıkarılan demir cevherinin tenör oranı dünya demir cevheri pazarında kabul gören standartların altındadır. Geçmişte, yüksek fırında aranan özelliklere sahip demir cevheri doğrudan maden ocaklarından yapılan üretimle karşılanmıştır. Ancak sanayide demire olan gereksinimin hızla artması ve yüksek fırına doğrudan yüklenebilir özellikteki cevherin giderek azalması, düşük tenörlü cevherlerin de değerlendirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu çerçevede "safsızlaştırma" olarak adlandırılan yöntemle tenör oranlarının yükseltilmesi ve fırınların ihtiyacına uygun hale getirilmesi yöntemine başvurulmuştur. Safsızlaştırma işleminde cevher içerisinde bulunan yabancı maddeler mümkün olduğu ölçüde azaltılmakta ve bu sayede cevher içerisindeki demir oranı yükseltilebilmektedir. Türkiye'de safsızlaştırma işlemini gerçekleştirebilen iki tesis bulunmaktadır. Her ikisi de Div-Han'ın kontrolünde bulunan pelet ve konsantre tesisleri çoğunlukla Div-Han tarafından çıkarılan cevherlerin zenginleştirilmesinde kullanılmaktadır.

Çıkarılan demir cevherinin kalitesindeki farklılıklar kısmen de olsa peletleme ve safsızlaştırma işlemleri ile giderilebildiğinden düşük tenörlü ya da safsızlık içerebilen cevherler yüksek tenörlü cevher ile aynı pazarda yer alabilmektedir. Bu nedenle, ilgili ürün pazarı "demir cevheri" pazarı olarak tanımlanmıştır.

H.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

Üretilen demir cevheri ürünlerinin ülke genelinde faaliyet gösteren demir-çelik üreticileri tarafından kullanılması ve bölgesel pazarlara ayrılmayı gerektirecek bir hususun bulunmaması nedenleriyle ilgili coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti sınırları şeklinde tespit edilmiştir.

H.4. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Div-Han'ın 2002 yılı cirosunun yaklaşık trilyon TL olduğu göz önüne alındığında, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde belirtilen 25 trilyon TL'lik ciro eşiğinin aşıldığı, bu nedenle işlemin izne tabi olduğu görülmektedir.

Madenlerin mevzuat gereği kamu mülkiyetinde olması nedeniyle, blok satış yöntemiyle gerçekleştirilecek işlem, cevher sahaları bakımından Div-Han'ın sahip olduğu ruhsat ve işletme hakları ile sınırlı kalmış olacaktır. Ancak işlemle birlikte, Div-Han'ın sahip olduğu konsantre ve peletleme tesisleri gibi varlıklar mülkiyet hakları ile birlikte devredilecektir.

Türkiye demir cevheri üretiminin çok önemli bir bölümü Div-Han'ın maden sahalarında ve tesislerinde gerçekleştirilmektedir. 1998 yılı itibarıyla teşebbüsün, toplam üretimin yaklaşık %82'sini gerçekleştirdiği görülmektedir. Ancak ithalat rakamları dikkate alındığında, söz konusu teşebbüsün pazar payının ithalat payının altında kaldığı anlaşılmıştır. Aşağıda 2002 ve 2003 yılları itibarıyla tüvenan ve peletlenmiş cevher ithalatı ve bu ürünlere ilişkin Div-Han'ın üretim verilerine yer verilmiştir.

Tablo 8 – Div-Han'ın Üretimi ve İthalat Rakamları

	2002 (ton)	2003 (ton) Ocak-Ekim*
Div-Han (tüvenan)	753.428	761.553
İthalat (tüvenan)	2.880.071	1.985.482
Div-Han (pelet)	1.922.025	1.700.799
İthalat (pelet)	2.499.623	2.516.948

*Div-Han için 2003 rakamları Ocak-Kasım dönemini kapsamaktadır.

Yurt içi üretim payı %15-20 civarında tahmin edilen özel sektör üretimi dışarıda bırakılıp, Div-Han üretimi ve ithalat miktarı toplamının ülkemizdeki pazar büyüklüğünü ifade ettiği düşünülürse, 2002 ve 2003 yılları itibarıyla Div-Han'ın pazar payının tüvenan cevherde sırasıyla yaklaşık %.... ve %....; peletlenmiş ürünlerde ise bu oranların yaklaşık %.... ve %.... olarak gerçekleştiği görülmektedir. Yurt içi özel sektör üretimi de bu hesaba dahil edildiğinde, Div-Han'ın pazar payı bu oranların daha da altında kalacaktır.

Yukarıdaki tablo, yurt içi demir cevheri tüketicilerinin önemli ölçüde ithalata yöneldiğini göstermektedir. Bu durum temel olarak, AB ve EFTA üyesi ülkeler için gümrük vergisinin bulunmamasından, diğer ülkeler için ise bu oranın %1 gibi düşük bir seviyede olmasından ve ağırlıklı Rusya, Kanada, Brezilya, İsveç ve Norveç gibi ülkelere ithal edilen ürünlerin kalite üstünlüğünden kaynaklanmaktadır.

Bu bilgiler çerçevesinde, anılan teklif sahiplerine ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.

Erdemir'in sermayesinin %46'sı ÖİB'ye aittir. Her ne kadar ÖİB, Erdemir üzerinde çoğunluk hissesine sahip olmadığı görülse de, dosya mevcudu bilgilerden söz konusu teşebbüsün yönetiminin fiilen İdare'nin kontrolü altında olduğu anlaşılmıştır. Erdemir yönetiminin 9 kişiden oluştuğu, diğer hissedarların çok küçük paylara sahip olması nedeniyle söz konusu 9 yönetim kurulu üyesinin de ÖİB'nin gösterdiği adaylar arasından seçildiği ifade edilmiştir. Erdemir'in 27.3.2003 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı Hazirun Cetveli'nden ÖİB'nin Erdemir üzerinde tek başına bir kontrol uygulama olanağına sahip olduğu görülmektedir. Buna göre, Genel Kurul'da temsil edilen toplam 48.855.504.940 hissenin 40.907.770.826 hissesi ÖİB'ye ait

olup, ÖİB'nin mevcut nisab içindeki payı %83'ü bulmaktadır. ÖİB'nin Erdemir yönetimini bu şekilde tayin etme gücü nedeniyle, Erdemir'e devir işleminin bir kamu kuruluşuna devir olarak değerlendirilmesi gerektiği; dolayısıyla 1998/4 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi uyarınca Div-Han'ın Erdemir'e devri işleminin izne tabi olmadığı kanaatine varılmıştır.

Diğer teklif sahibi Kardemir, demir-çelik sektöründe uzun haddeli ürünler pazarında faaliyet göstermektedir. Demir cevheri üretimi bulunmayan Kardemir, cevher alımlarının büyük bir bölümünü yerli üreticilerden karşılamakta olup, 2003 yılı itibarıyla yerli alımlarının %... 'ünü Div-Han'dan gerçekleştirmiştir. Kardemir'in uzun haddeli ürünler pazarında yaklaşık % pazar payı olduğu tahmin edilmektedir.

Üçüncü teklif sahibi Park Enerji'nin, bağlı şirketi Park Maden aracılığı ile demir cevheri pazarında faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Ancak söz konusu faaliyet Park Maden ile Div-Han arasında imzalanan bir tür taşeronluk sözleşmesine dayanmaktadır. Söz konusu sözleşme, cevher zenginleştirme hizmetini içermekte olup, gerek tesiste işlenen toz demir cevherinin, gerekse tesisten elde edilerek satışa sunulan konsantre demir cevherinin mülkiyeti ve satış hakkı Div-Han'a aittir. Park Maden yalnızca yaptığı zenginleştirme işlemi karşılığında hakediş düzenlemekte ve bu hakedişin ödemeleri Div-Han tarafından yapılmaktadır. Bu çerçevede, Park Maden tarafından piyasaya demir cevheri satışı söz konusu olmamaktadır. Öte yandan, dosya mevcudu bilgilerden, Park Enerji'nin ve diğer Park grubu şirketlerinin demir-çelik sektöründe faaliyet göstermediği anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen bilgiler dikkate alındığında, gerçekte her üç teklif sahibinin de demir cevheri üretimi ile iştigal etmediği; bu yönüyle Div-Han'ın herhangi bir teşebbüse devri işleminin, ilgili pazarda hakim durum yaratacak ya da mevcut hakim durumu güçlendirecek nitelikte olmadığı görülmektedir. Öte yandan, Div-Han'ın demir-çelik üreticilerine devri, devralacak teşebbüs bakımından bir dikey bütünleşmeye yol açacaktır. Ancak gerek ithalat gerekse diğer yerli üreticiler gibi Div-Han'a alternatif önemli arz kaynaklarının bulunduğu, son yıllar itibarıyla Erdemir, İsdemir ve Kardemir'in cevher alımlarının büyük bir kısmını söz konusu kaynaklardan karşıladığı, öte yandan demir-çelik sektöründe faaliyet gösteren diğer üreticilerin (elektrikli ark ocakları) hammadde olarak demir cevherini kullanmadığı hususları gözönüne alındığında, Div-Han'ın herhangi bir demir-çelik üreticisine devrinin dikey anlamda da bir sakınca yaratmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin sermayesinin %46'sının Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait olduğu, ancak söz konusu payın Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na fiilen teşebbüs yönetimini kontrol etme imkanı tanıdığı, bu nedenle Div-Han'ın en yüksek teklif sahibi Erdemir'e devri işleminin kamu kuruluşuna devir olarak değerlendirilmesi gerektiği, bu yönüyle işlemin 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik

Kazanabilmeleri için Rekabet Kurumu'na Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" kapsamı dışında olduğu,

- Div-Han'ın entegre demir-çelik üreticilerine devrinin, devralacak teşebbüs açısından dikey bir bütünleşmeye yol açacağı; ancak diğer demir-çelik üreticileri bakımından gerek yurtdışı gerekse yurtiçi arz kaynaklarının bulunması nedeniyle, söz konusu bütünleşmenin sektördeki rekabet üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmayacağı,

- Div-Han'ın teklif sahiplerinden herhangi birine devrinin, ilgili pazarda hakim durum yaratacak ya da mevcut hakim durumu güçlendirecek nitelikte olmadığı

sonuç ve kanaatine varıldığından, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ hükümleri çerçevesinde bildirim konu özelleştirme işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.